

prema za gozbu i jede; mast, žučni mjehur i kosti se ne jedu, ali se posvećuju na žrtveniku. Iz jetre se proriče...

Kako protumačiti ovakvo žrtvovanje? Supstitucija za kanibalizam, kompenzacija agresije, primordijalni nagon lovca, čin grupne solidarnosti (obred i ritual)... svakoj od ovih hipoteza Burkert posvećuje prostor.

Obred, kao najvažniji religiozni čin, prate emocije zaprepaštenosti i oduševljenja, ali i priznanje apsolutnog autoriteta; žrtvovanje sadrži upravo te elemente koji se mogu zajednički nazvati doživljaj svetog. Pri vršenju obreda ljudi uvijek vode računa da njihova mladež bude u prvim redovima... simbole svetog treba prenositi (ili komunicirati, kako bi danas rekli) i u tome je najdublja posveta društvenoj solidarnosti. U toj translaciji obreda i rituala svetosti u stvarnost od velike pomoći su mitovi. Bez obzira na porijeklo mita, njegova struktura je prepoznatljiva; ona je ponavljajuća, ona je povezana s praktičnim uputama za život i obred i ona je legitimirajuća.

Sadržaj knjige je podijeljen u pet osnovnih poglavlja; Žrtva, lov i pogrebni obredi, Vu-kodlaci oko tronožnog kotla, Raspad i novogodišnja svetkovina, Antesterije i Eleuzina. U svakom od ovih poglavlja Burkert iznosi veliki broj primjera i opisa pojedinačnih slučajeva (Likeje i Likaon, Pelop u Olimpiji, Tijest i Harpag, Aristej i Akteon, Delfski tronožac, Pogled na Odiseja i dr.) kombinirajući originalne izvore s postojećim tumačenjima starogrčke religije. Česte su i komparacije s drugim, u vremenu ne baš bliskim, religijskim sustavima (npr. simbolička i narativna povezanost s kršćanstvom).

Na kraju, umjesto zaključka: »Činjenicu da su u našoj suvremenoj kulturi ritualizirano ubijanje i svečano ubijanje isključeni treba promatrati kao napredak. Nema više javnih smaknuća, koja su uvijek pomalo nalikovala na žrtvovanje ljudi. Jeza koja bi se, kao i ranije, povremeno osjetila u tijelu danas se može izazvati gotovo isključivo u virtualnom svijetu. Ali ipak potiče na razmišljanje to što u čitavom svijetu u kulturnoj tradiciji koju poznajemo ili možemo upoznati nasilje i prolijevanje krvi uvijek na sebe privlače posebnu pozornost te su svjesno oblikovani i utvrđeni u ritualima i mitovima, a zatim i u povijesnim knjigama. Utoliko je temeljiti interes za žrtveni ritual kao čin ubijanja i dalje legitiman« (Burkert, str. 336)

Zlatko Šešelj

Lexicon Latino-Illyricum

Pavao Ritter Vitezović

LEXICON LATINO-ILLYRICUM

Svezak prvi, prijeslik rukopisa, ArTresor naklada, Zagreb 2000.; Svezak drugi, prijespis i obrada, ArTresor naklada, Zagreb 2010.; Svezak treći, Hrvatsko-latinski rječnik, ArTresor naklada-Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb 2009.

Točnost poznate sentencije, da će vam Hrvati oprostiti sve osim uspjeha, posvjedočuju nam brojne biografije, od kojih je ona Pavla Rittera Vitezovića jedna od najupečatljivijih. Rođen u Senju (1652. godine) proveo je život u strastvenom nastojanju da pomogne svojoj domovini koja se u tom čemernom vremenu raspadala u svim svojim aspektima: gospodarskom, političkom, duhovnom i socijalnom. Odlično obrazovan (prvo je obrazovanje stekao najvjerojatnije u Senju, potom kod isusovaca u Zagrebu, a zatim u Rimu), ali u feudalnom vremenu neplemić, neštedimice je dijelio svoje intelektualne plodove, a u srazu s najvećim neprijateljem *Regni Croatorum*, Otomanskim carstvom, uzeo oružje u ruke kao vojnik, doguravši do časničke dužnosti, da bi se u zreлом životu prihvatio tiskarstva vjerujući kako će uz pomoć tiskarske preše Hrvatskoj vratiti svijest o nekadašnjoj veličini. I, dakako, kao i mnogi drugi intelektualci, zamjerio se plemstvu i svećenstvu koje je sve učinilo da tog rodoljubnog intelektualca uništi, što im je, doslovce i uspješno: morao je, ljudski i financijski slomljen, napustiti Zagreb, pa početkom 18. stoljeća odlazi u Beč gdje umire u krajnjoj neimaštini 1713. godine potvrđujući onu Krležinu da su hrvatski intelektualci umirali od gladi, ludila ili samoubojstva.

Za života je već glasio za najumnijeg i najobrazovanijeg hrvatskog muža, no to mu nije pomoglo da sasvim ne izbljedi u kolektivnoj memoriji ovoga naroda, kojem su uvijek bili miliji gubitnici nego stvaraoći, no to je tema neke druge rasprave.

Vitezovića se danas – ako uopće – prepoznaje kao autora omanje, ali važne rasprave *Croatia rediviva*, no bio je autorom mnogih drugih historijskopolitičkih rasprava pisanih latinskim ili hrvatskim jezikom. Uz političku pak produkciju, koju je kao strastveni rodoljub smatrao alatom u svojoj (pomalo samotnoj) borbi za obnovu Hrvatske (u izrazu *reliquiae reliquiarum*, kojeg je upravo on skovao, da bi danas bio čest naslov u povijesnim tekstovima o tom razdoblju hrvatske povijesti, iskazane su tuga i bunt koji osjeća prema stanju u domovini), važno mjesto u Vitezovićevim mislima i djelima ima hrvatski jezik: zanima se pravopisnim mogućnostima i rješenjima (najvažnijima prije Gaja). U sklopu tih interese stvara latinsko-hrvatski (i, vjerojatno, hrvatsko-latinski) rječnik u kojemu jezik intelektualne Europe spaja sa svojim vlastitim.

Rječnik je pisao pred kraj života, tako da je – premda se Vitezović trudio naći izdavača – ostao u rukopisu, s s cijelom je njegovom literarnom ostavštinom prelazio iz ruke u ruku, sve dok nije biskup Maksimilijan Vrhovec, još jedan zaboravljeni pregalac, ono što je od Vitezovićeve rukopisa ostalo otkupio za Metropolitansku biblioteku, tako da se od 1806. rukopis, ali samo latinsko-hrvatskog rječnika, u njoj nalazi.

Trebalo je tristo godina da se jedan hrvatski izdavač, zagrebački ArTrezor, prihvati objavljivanja tog fragmenta hrvatske intelektualne baštine, a cijeli je posao izdavač shvatio vrlo ozbiljno. Odlučio je objaviti fototipski reprint cijelog rukopisa (učinivši ga tako pristupačnim svakom daljem znanstvenom i stručnom radu), a potom objaviti tiskano izdanje latinsko-hrvatskog rječnika, a potom ga »okrenuti«, odnosno rekonstruirati moguću hrvatsko-latinsku verziju tog rukopisa koja je, nažalost, netragom nestala.

Zamašan projekt, nikad poduzet u hrvatskom izdavaštvu!

Trebalo je više od deset godina samo za objavljivanje triju svezaka ovog omašna posla, što praktički znači da je za golem posao utrošena dekada i po golema intelektualnog napora, velike izdavačke strasti i, pogotovo, novaca. I opet se ponavlja priča: ono što bi trebale obavljati za to uspostavljene institucije, to u Hrvatskoj, uglavnom, obavljaju zanesenjaci! A možda u tome ima i neke više pravde: jednog zanesenjaka iz 17. stoljeća svijetu obznanjuje grupica drugih zanesenjaka na početku 21.!

A posao je bio doista golem i što je još bitnije, krajnje složen. Fototipsko izdanje originala bio je prvi, i, rekao bih, najlakši korak. Dakako da je i tu potrebna velika stručna pomnja, precizan i temeljit rad te pribavljanje svih mogućih alata i softvera koji danas stoje stručnjacima na raspolaganju.

No priređivača je, a to je u ovom slučaju gospodin Bojan Marotti, da ne zaboravimo istaknuti ime tog maga, očekivao neobično zahtjevan posao kad se krenulo na druge dvije knjige ovog kompleta. Trebalo je naime rukopis pretvoriti u tiskani tekst, a to nije bilo nimalo jednostavno, već zbog karakterističnog pristupa radu kakav je imao Ritter Vitezović. U svim je svojim rukopisima – pa *Lexicon Latino-Illyricum* u tomu nije nikakav izuzetak – Vitezović neprestano ponešto mijenjao i dodavao što na marginama, što na ceduljicama koje je umetao u rukopis, što u samom tekstu. Sasvim jasno, autor je do posljednjeg trenutka uređivao svoj rukopis u nadi da će naći tiskara sposobnog da rukopis otisne. Dok je sam Vitezović bdio nad tiskom svojih tekstova, sve ovakve dopune rješavao je sam, s lakoćom, no one sad predstavljaju značajan napor. U njima ima naime i mnogo toga što dodiruje konceptualni okvir ovakva izdanja, a u nj danas imamo tek vlastiti uvid. Stoga je nakon »sređivanja« rukopisa za reprint, drugi korak bio priprema cijelog teksta za unos i kompjutersku obradu, potom je slijedila sama kompjuterska obrada te napokon tisak. Konceptijskog se okvira prihvatio opet gospodin Bojan Marotti, dok su čitanje rukopisa i unos preuzele gospođe Zrnka Meštrović i Nada Vajs.

Kad je pak taj posao bio konceptijski postavljen te rukopis prema zahtjevima kritičkog izdanja unesen, obavljen je posao za drugi svezak: prijepis i obrada (tako ga zove tim koji se njime bavio).

Kompjuterska je obrada uz pomoć, doduše, postojećih programa omogućila i »obrtanje« unesenog teksta te je tako oblikovan hrvatsko-latinski tekst, s nadom da je on upravo takav kakvim bi ga Vitezović napravio. Treći je svezak, dakle, *Lexicon Illyrico-Latinum* Pavla Rittera Vitezovića.

Ne samo po golemosti obavljena posla, već i po akribiji pri izdavanju kritičkog izdanja nekog rukopisa, ovom izdanju u našoj praksi nema premca, te se sasvim slažem s mišljenjem prof. dr. Darka Novakovića, jednog od recenzenata: »Ova *editio princeps* zaslužuje visoku ocjenu. Njezina je vrijednost orijentirna: njome se u nas uspostavljaju standardi koje nijedno buduće izdanje srodnih rukopisa ne bi smjelo ignorirati.«

Pridružujući se skromno ovoj presudi akademika Novakovića moram ipak, nevoljko, progovoriti o jednom aspektu ovog izdanja koji me je, zapravo, rastužio. Ne radi tu uopće o Vitezoviću i njegovu tekstu, o izuzetnoj razini kritičkog promišljanja rukopisa i silno pažljivu prilazu radu na objavljivanju Vitezovićeve rječnika. Radi se o uvodnim tekstovima s objašnjenjem rada na reprintu, kao i na objašnjenju konceptijskih pitanja i rješenja pri pripremljanju tiskanog teksta u drugom svesku. Radi se zapravo, da budem sasvim precizan, o jeziku kojim su ti uvodi – a autor im je g. Bojan Marotti – pisani. Moram priznati da sam kao govornik hrvatskoga jezika, pa, u krajnjoj liniji i klasični filolog, bio neugodno iznenađen činjenicom da su mi poneki dijelovi teksta bili naprosto nerazumljivi jer su pisani nekim izvještačenim hrvatskim novogovorom kojemu nije mjesto u ovakvim izdanjima. Ako gospodin Marotti želi svoj puristički kredo iskazati javno, na raspolaganju mu stoje mnoge publikacije koje jedva čekaju da objave kakav prilog hrvatskim leksičkim monstrumima. Kritičko izdanje tuđeg teksta ne može za to biti poligon, jer to otvara pitanje komu je ovakav uvod uopće namijenjen? Ako prosječni poznavalac hrvatskog jezika mora posezati za rječnikom novotvorina kao što rješavači križaljki ovise o Klaićevu Rječniku stranih riječi, moramo se zapitati zašto? Ovo izdanje nije namijenjeno, ja se bar nadam, nikakvoj tajnoj sekti koja se klanja jezičnim kumirima, već školama, nastavnicima, ljubiteljima i – dakako – stručnjacima, pa, onda i specialistima. Za ove posljednje mogu pretpostaviti pristajanje uz ovu varijantu hrvatskoga jezika koja je protkana kodovima po kojima se poznaju članovi i pristaše od nečlanova i potencijalnih neprijatelja; onim prvima – a među njih ubrajam i sebe – taj nestvarni jezik neke sekte nije uopće prihvatljiv.

A ponesen, valjda, svojom jezičnom misijom gospodin Marotti počinje svoje potencijalne čitatelje smatrati ne baš jako pametnom čeljadi! Kako inače protumačiti njegovo objašnjenje na str. XXIX drugog sveska u kojem nas g. Marotti obavještava da su »takve...odrednice...u Vitezovićevu rukopisu najčešće podcrtane (no nisu uvijek), dočim se u našem izdanju svagda navode kosim pismenima tj. kurzivom.« Pa zar g. Marotti doista misli da smo svi koji to čitamo imbecili pa ne znamo da su »kosa pismena« kurziv! I ta *von oben* formulacija još je pojačana onim isticanjem tj., to jest. A i inače, uvodi su prepuni nepotpunog detaljiziranja, ponavljanja poznatih postupaka (gotovo je zabavno čitati početno objašnjenje što je jednakost! Kao da se g. Autor obraća učenicima drugog razreda osnovne škole koji su prvi put na ploči ugledali znak jednakosti.), preobilja nepotrebnih primjera. Uvodni je tekst morao biti jednostavan i strog, nije trebao docirati nama nesretnicima što je jednakost a što je kurziv, i trebao je biti

kratak! Ovako ga je nemoguće čitati, jer se čovjek izgubi u oceanu nepotrebnih riječi (a one su još mjestimice sasvim nerazumljive).

Nikako ipak ne bih htio da se ove oštre riječi shvate kao umanjivanje silnog znanja i truda g. Marottija i njegovih nesumnjivih zasluga za izdavanje Vitezovićeve rječnika. Želio bih vjerovati da će ga ove riječi – ako dođu do njega – potaći da u drugim projektima koje sprema bude više znanstvenik a manje mesija.

S druge pak strane, uvodnik trećeg sveska – naslovljen *Pavao Ritter Vitezović – čovjek ispred svojega vremena* – izuzetno je korektan, pregledan i jasan i što se tiče lika i djela Rittera Vitezovića i što se tiče stručnog osvrta na sam rječnik. Iz tog će uvoda čitatelj prosječna znanja i interesa doista moći doznati sve što ga o samom rječniku zanima, a to je, zapravo, najvažnije.

Zlatko Šešelj

Propuštena prilika

Izložba »Antički Grci na tlu Hrvatske«,

Zagreb, Klovićevi dvori, 14. 10. 2010. do 31. 1. 2011.

Prije četvrt stoljeća, od jeseni 1985. do proljeća 1986. cijelim prostorom nekadašnjeg Jezuitskog samostana (koji se tada skromno nazivao Muzejskim prostorom, a danas pomopozno Klovićevim dvorima) razlila se golema izložba »Pisana riječ u Hrvatskoj« koja je predstavila doista iscrpno sve slojeve i vidove pisanja na tlu naše domovine. Rijeke posjetitelja mogle su vidjeti izložene najvrednije hrvatske knjige, iluminirane rukopise, raritetne prvotiske iz samog osvita tiskarstva, ali i zapise u kameanu i drugim materijalima.

I tu rijeku znatiželjnika zasigurno je iznenadio sam početak izložbe. U prvoj su se prostoriji naime nalazili izloženi, dakako, najstariji zapisi i oni su bili zapisani grčkim alfabetom! Kalijin stihovani epitaf i Psefizma iz Lumbarde svima su jasno pokazali da je grčki alfabet prostor istočnojadranske obale uveo u civilizaciju prije 24 stoljeća.

Grčki je kulturni sloj na hrvatskom tlu tako po prvi put postao općim mjestom našeg pogleda u povijest prostora na kojem živimo.

Problem je naime grčke civilizacije našeg prostora to što je ona, za razliku od rimske, – u smislu opće poznatih činjenica – uglavnom nevidljiva! Ako se govori o antici na našem prostoru, većina će obrazovanih ljudi odmah pomisliti na pulsku Arenu ili splitsku Dioklecijanovu palaču, a toj »vidljivosti« rimske baštine nemalo pomaže i to što je temeljni sloj većine hrvatskih gradova rimski, a ako i nije, onda se na rimske nalaze može nabasati doslovce na cijelom hrvatskom teritoriju. Osim toga, rimska je prisutnost u nas razumljiva, da tako kažem, i »metodološki«. Rim se u nas pojavljuje kao osvajač, dakle u ulozi koja nam je – jer živimo na povijesnoj vjetrometini – i te kako poznata. Rimska glad za teritorijem, rimska organizacija i rimska vojna sila nešto su što nam je posve jasno i prepoznatljivo u sljedu invazora ovih prostora.

Grčki je pak svijet u nas došao drugačije, djelovao »točkasto« a ne frontalno, te kao marginalni prostor grčke razasutosti mediteranom ostavio mnogo manje svojih tragova. Zbog toga se o grčkoj prisutnosti na našem tlu govori samo u posebnim prilikama, poput izložbe koju smo spomenuli na početku ili povodom izuzetnih nalaza (kao što je pronalazak i restauracija prekrasnog brončanog Apoksiomena) ili povodom nedavna upisa Starogradskego poja na Hvaru u Registar svjetske kulturne baštine što ga na temelju rigoroznih kriterija sastavlja UNESCO.

Zašto pak sve ovo treba naglasiti pri osvrta na izložbu koja je od 14. listopada 2010. do 31. siječnja 2011. održana na istome mjestu kao i ona prije 25 godina, dakle u Klovićevim dvorima, pod nazivom »Antički Grci na tlu Hrvatske«?

Rekao bih iz dva razloga.

Prvo, iz gore navedenoga jasno je da se grčka civilizacija na našem tlu ne »otčitava« kao temeljni civilizacijski supstrat i da nije – poput svoje rimske nasljednice – općepri-sutna u javnoj percepciji, što znači da izložba o antičkim Grcima ima znatno šire zadatke u odnosu na publiku od, naprimjer, izložbe o Rimljanima na našem tlu. Ili, pojednostavljeno rečeno, priča kojom će se antički Grci predstaviti javnosti mora biti bitno drugačija od priče koja će se ispričati o drugim civilizacijama koje su svoje tragove ostavile u nas. Dakle, »korisnici« ove izložbe, posjetitelji, moraju dobiti puno širu sliku cijelog procesa kolonizacije i njezina toka (uzroci, poticaji, modaliteti dolaska, susreti s domaćim stanovništvom), te mnogo jasniju sliku o organizaciji života i njevoj kvaliteti u novim prilikama, o gospodarskoj i kulturnoj produkciji, o komunikacijama, kao i o religijskim i političkim dimenzijama života tih zajednica. Sve bi to trebalo uokviriti s jedne strane prvim vijestima o jadranskom prostoru još u dubinama mita, a s druge strane utapanjem svih grčkih kolonija u novi, rimski svijet.

Drugo, činjenica je da se dosad nikada na jednom mjestu nisu našli izabrani grčki artefakti i da nikad dosad nije taj dio povijesti hrvatskoga prostora prezentiran u cjelini, pa je to s jedne strane golem izazov stručnjacima i znanstvenicima, kao i muzealcima i svim kreativnim snagama koje suhu znanstvenu i muzejsku materiju pretvaraju u prezentaciju, dakle izložbu, ali i odgovornost da se ova jedinstvena prilika, koja se neće, nažalost, ponoviti u slijedećih četvrt stoljeća, iskoristi do kraja.

Nakon razgledanja izložbe »Antički Grci na tlu Hrvatske« moramo reći da je ova jedinstvena prilika, nažalost, propuštena.

Govoreći ovdje sa stajališta »korisnika«, dakle posjetitelja (premda informiranijeg od prosjeka), moram naglasiti da je izložba koju potpisuje kustosica Jasminka Poklečki Stošić posve nezanimljiva, dosadna i neprivaćna. Da je priređena prije 100 godina možda bi se o njoj moglo govoriti kao o uspješnoj izložbi, ali danas, uz sve što nam na tragu prezentacije pružaju nove tehnologije, o njoj se može govoriti samo negativno. Cijela je izložba posve nesuvisla, a bez pomna čitanja beskrajinih objašnjenja i sasvim nerazumljiva! Dakako da nemamo ništa protiv temeljitih objašnjenja, i ona su – bar koliko pisac ovih redaka može procijeniti – korektna, ali tolika količina teksta prista-je priručniku ili knjizi, a na legendama koje nas vode kroz izložbu.

Kad sam krenuo od prvih izložaka, već na samom početku, učinilo mi se da ulazim u skladište materijala, a ne u smislenu priču o antičim Grcima. Doduše, dva su sidra na početku pružala su nadu da će izložba progovoriti i o načinu putovanja u tako udaljene dijelove Mediterana kakav je Grcima bio Jadran (a riječ je o tjednima plovidbe!) i o razlozima za to, ali od svega toga ništa. A uz malo mašte mogla se proicirati uznemirena pučina i svakom posjetiocu jasno pokazati pred kakvim su se izazovima kolonisti nalazili još puno prije svog dolaska! Uostalom, sidra koja su bila izložena trago- vi su brodoloma, dakle, nesreće, a ne povoljnog dolaska i veselja!

Ništa nam od toga nije ova izložba ponudila.

Bilo bi pogrešno reći da se o tome ne govori na izložbi, ali se o tome samo docira, manje upućenoj publici na krajnje dosadan i suhoparan način, a osim toga teme su tako pomiješane da se skače s kraja na početak, pa onda ovamo i onamo.

Prvim spomenima jadranskih lokaliteta u grčkom mitu trebala je pripasti prva sek- cija izložbe, jer da bi se kamo doplovilo, o tome treba imati kakva pojma. Kako su se skupljale te informacije, odakle su dolazile, kako su se distribuirale, o tome izložba šuti. Tema o ishodišnim centrima iz kojih kolonisti dolaze ubačena je usred izložbe, a i ona bi trebala biti negdje na samom početku. Zašto su naime ti ljudi uopće sjeli u ladu i uputili se na neizvjesan put u slabo poznate krajeve? Što ih je na to tjeralo i to posebno u Jadran? Što su tamo očekivali i što su našli, kako su ti susreti sa starosjedi- ocima izgledali, sve je to doduše negdje rečeno, ali sasvim zbrkano, tako da se iz toga ne nazire nikakva jasna slika.

O eventualnim muzeološkim ili stručnim pogreškama ne želim pisati jer za to nisam nikakav stručnjak. No o prezentaciji materijala mogu progovoriti kao posjetitelj.

Arheološki je materijal takav kakav jest. Osim nekih izuzetnih primjeraka umjetnič- ke vrijednosti, riječ je uglavnom o upotrebnim predmetima svakodnevice. I to tako- đer ne bi bio problem da taj arheološki materijal nije izložen kao u kakvom lokalnom muzeju zarobljenom u pedesetim godinama 20. stoljeća. Prezentiran u standardnim vitrinama bez imalo mašte i pokušaja da se suvislo rasporedi (već se uglavnom držalo kriterija nalazišta), i taj je običnim posjetiteljima neatraktan materijal postao još be- smisleniji. Uporno čitanje legendi (koje su pak mjestimice bile sasvim nerazumljive) ispod rbina lonaca i ulomaka kipića doista nije inspiracija ni za kakvo prihvaćanje, a da ne kažem razumijevanje grčkog civilizacijskog sloja na našem tlu.

No posebno su se okrutno priređivači izložbe poigrali sa zadnjom sekcijom koja je trebala prezentirati umjetnički najvrednije nalaze u nas: glave Afrodite (?) s Visa i, naravno, Apoksiomena.

Ne znam kome je palo na um da se prvi dio izložbe zgura kao u skladištu, a da se za- vršni postavi tako kao da kaže »eto, nemamo što više pokazati, pa smo tek tako ispu- nili prazne sobe«! Nedopustivo!

Osim toga, doista ne znam razlog da je Apoksiomen stavljen u tamni prostor i da je osvijetljen samo halogenim svjetlom, kad je evidentno riječ o skulpturi namijenjenoj ili nekom javnom prostoru ili nekoj privatnoj vili u kojoj bi bio postavljen na puno sunčevo svjetlo!

U svakom slučaju, ova je izložba izgledala tako kao da je organizirana i izvedena preko volje, tek tako da se popuni programska potreba Klovićevih dvora, a realizaci- ja izložbe sasvim je amaterska.

Propuštena prilika, na žalost svih nas koji smo od te izložbe doista mnogo očekivali i nadali se da ćemo i sebi i svojim učenicima – koje smo bez oklijevanja doveli na izlož- bu – priuštiti lijepu i pregledniju sliku otiska grčke civilizacije na našem tlu. Šteta.